

**Araştırma Makalesi • Research Article****Sağlık Kurumları İşletmeciliği Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik Algıları ile Olumlu Gelecek Beklentileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*****Examining the Relationship Between Individual Innovativeness Perceptions and Positive Future Expectations of Health Institution Management Students***

Oğuzhan Yüksel*

Öz: Üniversite öğrencilerinin geleceğe umutla bakmaları, onları başarıya sevk eden, kişisel gelişimlerini sürdürme konusunda motive edici ve zorluklarla başa çıkmalarında yardımcı bir unsurdur. Bu çalışmada, Sağlık Kurumları İşletmeciliği öğrencilerinin bireysel yenilikçilik (inovasyon) algıları ve olumlu gelecek beklentileri arasındaki ilişkiyi belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmanın evreni, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Senirkent Meslek Yüksekokulu'nda Sağlık Kurumları İşletmeciliği programına kayıtlı eğitim-öğretim hayatına aktif devam eden 173 öğrenciden oluşmaktadır. Bu çalışma, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Etik Kurulu tarafından 02.10.2023 tarih ve 163/01 no'lu karar ile uygun bulunmuştur. Ayrıca Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'ndan anketin Senirkent MYO öğrencilerine uygulanabilmesi için 13.10.2023 tarih ve 58845 sayılı yazı ile bilimsel çalışma izni alınmıştır. Örneklem, tesadüfi örneklem yöntemi ile belirlenmiştir. Veriler; "Kişisel Bilgi Formu", "Bireysel Yenilikçilik Ölçeği" ve "Olumlu Gelecek Beklentisi Ölçeği" kullanılarak anket uygulanması yoluyla toplanılmıştır. Programa uygun hale getirilen veriler ile SPSS programında aritmetik ortalama, frekans-yüzdeleme, standart sapma, Independent Samples T-Test, Pearson korelasyon, One Way Anova ve çoklu doğrusal regresyon analizlerinden yararlanılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin, annelerinin %39,7'sinin ve babalarının %30,9'unun ilköğretim mezunu oldukları, %32,4'ünün aylık hane gelirinin 11.402 TL'nin altında olduğu anlaşılmıştır. Öğrencilerin bireysel yenilikçilik ölçeği alt boyutlarına ilişkin olarak; değişime direnç düzeylerinin orta seviyede olduğu, risk alma, fikir önderliği ve deneyime açıklık düzeylerinin ise orta seviyenin üzerinde olduğu anlaşılmıştır. Öğrencilerin olumlu gelecek beklentilerinin ise orta seviyenin üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Bireysel yenilikçiliğin, olumlu gelecek beklentisi üzerinde istatistiksel olarak anlamlı etkisinin olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Kurumları İşletmeciliği, Bireysel Yenilikçilik Algısı, Olumlu Gelecek Beklentisi, Üniversite Öğrencileri

Abstract: University students' hope for the future is a factor that leads them to success, motivates them to continue their personal development and helps them cope with difficulties. In this study, it was aimed to determine the relationship between individual innovation perceptions and positive future expectations of Health Institutions Management students. The population of the research consists of 173 students enrolled in the Health Institutions Management programme at Isparta University of Applied Sciences Senirkent Vocational School, who are actively continuing their education and training life. This study was approved by Isparta University of Applied Sciences

* Dr. Öğr. Üyesi, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Senirkent Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü
ORCID ID: 0000-0003-0539-4136, oguzhanyuksel@isparta.edu.tr

Cite as/ Atıf: Yüksel, O. (2024). Sağlık kurumları işletmeciliği öğrencilerinin bireysel yenilikçilik algıları ile olumlu gelecek beklentileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 249-264
<http://dx.doi.org/10.18506/anemon.1418427>

Received/Geliş: 12 January/Ocak 2024

Accepted/Kabul: 30 April/Nisan 2024

Published/Yayın: 30 April/Nisan 2024

Ethics Committee with the decision dated 02.10.2023 and numbered 163/01. In addition, scientific study permission was obtained from Isparta University of Applied Sciences, Student Affairs Department with the letter dated 13.10.2023 and numbered 58845 in order to apply the questionnaire to Senirkent Vocational School students. The sample was determined by random sampling method. Data were collected through a questionnaire using the "Personal Information Form", "Individual Innovativeness Scale" and "Positive Future Expectation Scale". Frequency-percentage, arithmetic mean, standard deviation, Pearson correlation, Independent Samples T-Test, One Way Anova and multiple linear regression analyses were used in the SPSS programme. It was found that 39.7% of the mothers and 30.9% of the fathers of the students participating in the study were primary school graduates, and 32.4% of them had a monthly household income below 11402 TL. Regarding the sub-dimensions of the individual innovativeness scale, it was found that the students' resistance to change levels were at the medium level, while their levels of idea leadership, openness to experience and risk-taking were above the medium level. Students' positive future expectations were found to be above the medium level. Individual innovativeness has a statistically significant effect on positive future expectancy.

Keywords: Health Institutions Management, Individual Innovation Perception, Positive Future Expectation, University Students

Giriş

Farklı sektörlerden ayrılan çeşitli özellikleri sebebiyle daha karmaşık bir yapıda faaliyetlerini sürdürmek durumunda olan sağlık kurumları tarafından sağlık hizmetleri verilmektedir. Bu kurumların, nitelikli sağlık profesyonellerince yönetilmesi ülkelerin kıt kaynaklarının etkili kullanılmasında doğru bir adım sayılmaktadır. Hizmet, eşya ya da bir ürün ortaya koyan işletmelerle kıyaslandığında daha kompleks bir yapıya sahip olan sağlık kurumlarında profesyonel anlamda iyi eğitim almış sağlık personeline ihtiyaç duyulmaktadır. Sağlık Kurumları İşletmeciliği (SKİ) düzeyinde ön lisans eğitimi alan öğrenciler de meslek hayatlarında, sağlık kurumlarında çeşitli pozisyonlarda istihdam edilerek sağlık ordusuna dâhil olacaklardır. Bu sebeple, sağlık yöneticileri olmaya aday program öğrencilerinin sektörün ihtiyaç duyduğu donanımda olmaları önem taşımaktadır.

Gelecekte sağlık personeli olarak görev alacak olan öğrencilerin, görevlerini yaparlarken ihtiyaç duyacakları yeterlilikler vardır. Bunlar arasında; karşılaştıkları zorlukları belirleme, alana özgü çalışılmış yurt içi ve yurtdışı araştırmalarda teknolojiyi takip etme, teknolojiye dayalı işletim modellerini kurabilme, değişime öncülük edebilme, inovatif fikirlere açık olma sayılabilir (Uslu ve Mansur, 2017: 54). Üniversitelerin ön lisans programlarına kayıtlı ve aktif olarak eğitim-öğretime devam eden öğrencilerin, sağlık kurumlarında başarılı bir şekilde görev yapabilmeleri ve bu alanda ilerleyebilmeleri mesleki eğitimlerine bağlı olduğu kadar bireysel gelişimlerine yaptıkları yatırıma da bağlıdır. Yeniliklere karşı açık fikirli olan, teknolojik değişimleri kendi geleceğini planlamada etkin kullanabilen, öğrenmeye açık öğrencilerin gelecekte iyi konumlarda bulunabilme ihtimalleri daha yüksek olabilecektir.

Yaratıcı bir bilginin, fikrin, ürünün ya da hizmetin uygun zamanda somutlaştırılarak toplumsal faydaya dönüşmesine yenilikçilik denilmektedir (Işık ve Türkmenbaş, 2016: 70). Diğer bir tanımla; güncel ve kıymetli bir bilginin, ürünün, fikrin ya da hizmetin uygun bir anda somutlaştırılarak toplumsal faydaya dönüşmesi yenilikçilik (inovasyon) olarak adlandırılmaktadır. Yeni oluşan süreçlere uyum sağlayabilmek, globalleşen dünyada kaçınılmaz bir gereklilik halini almıştır. Bu nedenlerle, kişilerin rakiplerinin önüne geçebilmeleri için yenilikçi özelliklere sahip olmaları önemlidir (Işık ve Türkmenbaş, 2016: 70). Rogers (1983)'a göre yenilikçilik beş farklı kategoriye ayrılabilir. Bu kategorilerin her biri arasında belirgin bir kırılma yoktur. İdeal kişilikler, ampirik vakalardan yapılan soyutlamalara dayanmaktadır ve teorik formülasyonlar ile ampirik araştırmalar için bir rehber olarak düşünülmelidir. Rogers tarafından 5 farklı başlıkta kategorize edilen yenilikçilik kategorileri ve belirgin özellikleri kısaca şu şekildedir (Rogers, 1983: 248-250).

- ❖ **Yenilikçiler (Innovators):** Yeni fikirler denemeye çok heveslidirler. Bu ilgileri, onları çevrelerindeki akran ağları ortamından çıkarıp daha kozmopolit sosyal ilişkilere yönlendirir. Akran ağları; benzer ilgi alanlarına sahip, yakın düşünen kişiler arasındaki (iş-okul vs.) sosyal ilişkiler olarak düşünüldüğünde, daha geniş çevrelerden, farklı kültür ve donanımlardaki

insanlarla etkileşime girilmesi kozmopolit sosyal ilişkiler şeklinde düşünülebilir. Yenilikçilerin en göze çarpan değeri girişimciliktir.

- ❖ **Öncüler (Early Adopters):** Öncüler (erken benimseyenler), yenilikçilere kıyasla yerel sosyal sistemin daha fazla adapte olmuş bir parçasıdır. Yenilikçiler kozmopolit iken, öncüler yereldir. Bu kişiler, çoğu sosyal sistemde en yüksek derecede fikir liderliğine sahiptir. Öncüler, birçok insan tarafından yeni bir fikir bulduklarında danışılması gereken, yol gösteren kişi olarak kabul edilir.
- ❖ **Sorgulayıcılar (Early Majority):** Sorgulayıcılar, yeni fikirleri sosyal çevrelerindeki ortalama kişilerden hemen önce benimserler. Akranlarıyla çok sık etkileşime girerler, ancak çok az liderlik pozisyonlarında bulunurlar, risk almada ön plana çıkmazlar. Bu kişilerin öncüler ve kuşkucular arasındaki eşsiz durumu, onları önemli bir halka haline getirmektedir.
- ❖ **Kuşkucular (Late Majority):** Kuşkucular, ortaya çıkan yeni ve güncel fikirleri toplumdaki diğer üyelere nispeten daha sonra kabul etme eğilimindedirler. Yeniliklere oldukça temkinli ve şüpheli bir şekilde yaklaşır. Çevrelerindeki çoğu kişi hemfikir olana kadar beklerler. Kuşkucular ikna olmadan önce, toplumun çoğunluğu yeniliği desteklemelidir. Yeni fikirlerin faydası konusunda ikna edilebilmelerine karşın, bu fikirleri benimseyebilmeleri için akranlarının baskısı gereklidir.
- ❖ **Gelenekçiler (Laggards):** Bu gruptakiler, bir yeniliği en son benimseyenlerdir. Neredeyse hiç fikir liderliğine sahip değildirler. Tüm benimseyen kategorileri arasında bakış açıları en yerel bulunanlardır. Çoğunluğu sosyal ağlarda neredeyse izole durumdadır. Kararlar genellikle önceki nesillerde yapılanlara göre alınır ve bu kişiler ilk olarak geleneksel değerlere sahip diğer kişilerle etkileşime girer.

Globalleşmeyle beraber yaşanan değişimler, bireylerin de yeni durumlara uyumlu hale gelmesini zorunlu kılmaktadır. İnsanların iş veya öğrenim hayatlarında rekabet edebilmeleri, yenilikçi özellikler taşımalarıyla alakalıdır (Işık ve Türkmendağ, 2016: 70). Bazı kişiler, yaratılışları gereği bir yeniliği deneme riskini almaya daha istekliken, diğerleri yeni bir fikre şüpheyle yaklaşmakta ve mevcut uygulamalarını değiştirmekte tereddüt etmektedirler. Bireysel farklılıklar, teknolojinin spesifik özelliklerini bağımsız olarak benimseme kararları üzerinde sürekli etkiler yaratabilir. Gelişmiş özelliklere ve işlevlere sahip yeni teknolojilerin hızla piyasaya sürüldüğü ve bu teknolojilerle ilişkili maliyetlerin arttığı göz önünde bulundurulduğunda, teknoloji kaynaklı değişiklikleri kabullenebilmede güçlü ve değişmez bir etkiye sahip olan bireysel yenilikçiliğe olumlu bakış açısına sahip olmak önem arz etmektedir (Yi vd., 2006: 393). Üniversite öğrencileri için yeniliklere sıcak bakıp değişen dünya koşullarına ayak uydurabilmek, bireylerin kişisel gelişimine katkı sağlanması açısından da önemlidir. Yeniliklere sıcak bakmak; genç nüfusun vizyonunu genişleterek yaratıcılığı teşvik etme, iş dünyasında rekabet avantajı sağlama ve toplumsal ilerlemeye katkıda bulunma potansiyellerinin gelişime katkıları sağlayabilir.

Depresyon, benlik saygısı ve yaşam memnuniyeti, üniversite öğrencilerinin gelecek beklentilerini anlamada önemli bir rol oynamakta ve müdahale ve önleme stratejilerinin tasarımı için bir rehber sağlamaktadır. Depresif belirtilerin azaltılması, benlik saygısı ve yaşam memnuniyeti düzeylerinin artırılması, üniversite öğrencilerinin gelecek beklentilerinin güçlendirilmesine yardımcı olacaktır. Üniversiteler, profesyonellerin müdahaleler geliştirebileceği ve sunabileceği önemli bir ortam haline gelmelidirler. Yükseköğretim kurumlarının çalışmaları, basit entelektüel becerilerin öğretilmesinin ötesine geçmeli ve öğrencilerinin inançlarını ve öz düzenleme yeteneklerini geliştirmelidir. Üniversite aşamasındaki değişiklikler, öğrencilerin hayatlarının birçok alanında başarılı olma yeteneklerine ilişkin inançları üzerinde önemli etkilere sahip olabilir. Bu nedenle, üniversite öğrencilerinin kendilerine inanmaları ve kendi yeteneklerine güvenmeleri çok önemlidir (Mamani-Benito vd., 2023: 6).

Genç nüfus, toplumların gelişimi ve değişiminin temel yapı taşlarından. Onların geleceğe ilişkin beklentileri ve umutları, ruh sağlıklarını ve hayatın genelinden memnuniyet seviyelerini etkileyebilmektedir. Ayrıca toplumun değişime bakış açısının belirlenmesinde etkili olabilmektedir (Yavuzer vd., 2005: 94). Üniversite öğrencilerinin geleceğe yönelik tutum ve beklentileri, toplumların

gelişim çizgileri üzerinde önemli bir unsurdur. Gençlerin gelecekte bekledikleri olumlu manada artarsa, psikolojik anlamda iyilik halinin hâkim olması beklenebilir (Ehtiyar vd., 2017: 258). İnsanların hayatlarında gelecek ile ilgili planlamalar yapmaları ve geçmişten aldıkları dersler sonucunda iyimser ya da kötümser olmaları doğaldır. Geçmişte karşılaştıkları olaylar ile gelecekte bekledikleri arasında bağlar kurarak olumlu beklentilere giren insanlar olduğu kadar, tam aksini yaşayan bireyler de mevcuttur. İnsanların olumlu gelecek beklentisi içerisinde olmaları, toplumların sürdürülebilir kalkınmasını destekleyebilir. Çünkü bireyler, bir organizasyon veya ekonomi üzerinde olumlu bir etki yaratarak inovasyonu teşvik eden olumlu bir gelecek hedefi doğrultusunda çalışarak toplumsal iyileşmeye katkıda bulunabilirler. Bu durum, toplumun genel refahını artırıcı etkiler yapabilir.

Bu araştırmanın amacı SKİ öğrencilerinin bireysel yenilikçilik algıları ve olumlu gelecek beklenti düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi ve bunlarla ilişkili olabilecek faktörlerin belirlenmesidir. Evvelki araştırmalardan farklı olarak, bu çalışma ile öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ele alınmış, bireysel yenilikçilik algılarına ve olumlu gelecek beklenti düzeylerine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır. Ayrıca alanyazında, ilçe MYO'larında ve Isparta özelinde daha önce benzer bir çalışmaya rastlanılmamış ve farklı bir örneklem grubunda yapılan bu araştırma ile ulusal literatürü güçlendirmek hedeflenmiştir.

1. Materyal ve Yöntem

Araştırmanın materyal ve yöntemine (tipi, evren, örneklem, veri toplama, analiz ve sınırlılıklar vs.) dair tüm bilgiler aşağıda detaylıca sunulmaktadır. Sağlık Kurumları İşletmeciliği öğrencilerinin bireysel yenilikçilik algıları ve olumlu gelecek beklentileri arasında ilişki olup-olmadığı araştırılmıştır.

1.1. Araştırmanın Tipi

Çalışma, nicel araştırma yöntemleri içinde genel tarama modelleri arasında bulunan ilişkisel tarama modeli olarak tasarlanmıştır. Aynı zamanda korelasyonel bir araştırmadır. Korelasyonel araştırmalar, değişkenler arasındaki ilişkilerin incelenmesini kapsayan bir araştırma türüdür. Bu çalışma modelinde en az 2 ya da daha çok bağımlı değişken arasındaki ilişkinin yönü (negatif veya pozitif yönlü) belirlenmektedir (Akbulut, 2018: 182).

1.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini; Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Senirkent Meslek Yüksekokulu (MYO), Yönetim ve Organizasyon Bölümü, SKİ programı (1. ve 2. sınıflar ile okulu uzatan öğrenciler dâhil) öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem seçimine gidilmemiş, evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Bu öğrenciler içerisinde çeşitli sebeplerle okulu bırakan ya da derslere devam etmeyen öğrenciler çıkarıldığında, örgün eğitim-öğretime ve derslere devam eden 173 öğrenci kalmaktadır. Popülasyonun bilindiği durumlarda örneklem hesaplama formülüne (Nachmias ve Nachmias, 2017; akt. Yıldız, 2017: 433) göre 173 kişilik bir çalışma evreninde %95 güven düzeyi ve %5 hata payında 119 kişinin araştırmaya dâhil edilmesinin yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Anketler için bu öğrenciler arasından toplam 136 öğrenciye ulaşılabilmıştır ve gerekli büyüklüğü sağlamaktadır. Örneklem evreni temsil etme oranı ise %78,6'dır. Araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışma ile ilgili bilgiler verildikten sonra, ankete katılmak isteyen tüm öğrenciler örnekleme dâhil edilmiştir.

1.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın amaçları doğrultusunda veri toplama aracı olarak; sosyodemografik bilgileri içeren "Kişisel Bilgi Formu" ilk bölümde yer almaktadır. 2. ve 3. bölümlerde ise sırası ile "Bireysel Yenilikçilik Ölçeği" ve "Olumlu Gelecek Beklentisi Ölçeği" kullanılmıştır. Anket formunda, ilk bölümde 7 soru yer almaktadır. Sosyo-demografik özellikleri belirlemek amacı ile katılımcılara kaçınıcı sınıfta oldukları, cinsiyet, yaş, anne-baba eğitim durumu ve ailenin toplam geliri ile ilgili sorular sorulmuştur. İkinci bölüm "Bireysel Yenilikçilik Ölçeği" ve üçüncü bölüm "Olumlu Gelecek Beklentisi Ölçeği" sorularından oluşmaktadır. Aşağıda ölçeklere dair bilgiler verilmektedir.

1.3.1. Bireysel Yenilikçilik Ölçeği

İkinci bölümde, öğrencilerin bireysel yenilikçilik düzeylerini ölçmek için “Bireysel Yenilikçilik Ölçeği” kullanılmıştır. Hurt, Joseph ve Cook (1977) tarafından ilk kez geliştirilen, bireysel yenilikçilik ölçeği, daha sonra Kılıçer ve Odabaşı, (2010) tarafından Türkçe’ye uyarlanmıştır. 5’li likert tipindeki ölçek 20 soru (12 olumlu+8 olumsuz) içermektedir. Kılıçer (2011) tarafından, faktör analizleri yapılmış ve dört adet alt boyut saptanmıştır. Bu boyutlar; Fikir Önderliği (1., 8., 9., 11. ve 12. sorular), Değişime Direnç (4, 6, 7, 10, 13, 15, 17 ve 20. sorular), Deneyime Açıklık (2., 3., 5., 14. ve 18. sorular) ve Risk Alma (16. ve 19. sorular) olmak üzere 4 boyuttur. Test-tekrar güvenilirlik katsayısı 0,87 bulunmuştur (Kılıçer ve Odabaşı, 2010: 156).

Ölçek yardımıyla yenilikçilik puanı hesaplanması; pozitif maddeler toplam puanından negatif maddeler toplam puanın çıkarılması ve bu sayıya 42 eklenmesiyle elde edilmektedir. En az 14, en çok 94 puan alınabilmektedir. Alınan toplam puan 80 puan üstünde “Yenilikçi”, 69-80 arasında “Öncü”, 57-68 arasında “Sorgulayıcı”, 46-56 arasında “Kuşkucu”, 46 altında ise “Gelenekçi” olarak değerlendirilmektedir. 68 üstünde skor alan kişiler yenilikçi şeklinde yorumlanmaktadır. 64 altında puana sahip katılımcıların ise yenilikçilik bağlamında düşük seviyede oldukları değerlendirilmektedir (Kılıçer ve Odabaşı, 2010: 153).

1.3.2. Olumlu Gelecek Beklentisi Ölçeği

Üçüncü bölümde katılımcıların olumlu gelecek beklentisi düzeylerini ölçebilmek amacıyla, İmamoğlu (2001) tarafından geliştirilmiş 5 maddeden oluşan “Olumlu Gelecek Beklentisi Ölçeği” kullanılmıştır. Kişilerin gelecekleri hakkındaki beklentilerinde olumluluk derecelerini ölçmeye çalışmaktadır. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı 0,93 olarak bulunmuştur (İmamoğlu ve Güler-Edwards, 2007: 121). Ölçekten alınan puan ne kadar yüksekse, olumlu gelecek beklentisinin de o kadar yüksek olduğu anlaşılmalıdır.

1.4. Verilerin Toplanması

Araştırma 1 Kasım-15 Aralık 2023 tarihleri arasında Senirkent MYO’da öğrenciler tarafından cep telefonlarına gönderilen link kullanılarak yanıtlanmış ve her bir anketin cevaplanması yaklaşık 5-6 dakika sürmüştür. Veriler çevrimiçi anketle toplanılmıştır.

1.5. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 25.0 sürümünden yararlanılmıştır. Öncelikle, ölçek verilerine güvenilirlik analizi yapılmıştır. İkinci aşamada verilerin normal dağılıma uygun olup olmadığının tespit edilebilmesi gayesiyle çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerlerinde, normal dağılım için uygun kabul edilen -2 ile +2 arasında değerleri (George ve Mallery, 2010: 21-22) referans alınmıştır. Ölçek puanlarının cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre karşılaştırılmasında Independent Samples T-Test uygulanmıştır. Yaş grubu, anne-baba eğitim durumu, baba eğitim durumu ve hanenin aylık gelir durumuna göre ölçek puanlarının karşılaştırılmasında ise One Way ANOVA analizinden yararlanılmıştır. ANOVA analizinde post hoc test olarak Tukey kullanılmıştır. Pearson Korelasyon analizi, ölçek puanları arasındaki ilişkinin incelenmesinde kullanılırken, Çoklu Doğrusal Regresyon analizi ise bireysel yenilikçiliğin olumlu gelecek beklentisi üzerindeki etkisinin incelenmesinde kullanılmıştır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın sonuçları, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Senirkent MYO, SKİ programında 2023-2024 döneminde eğitim-öğretim hayatına devam eden öğrencilerin görüşlerini yansıttığı için sadece bu gruba genellenebileceği unutulmamalıdır. Farklı evren ve örneklemelerde yapılacak çalışmalar farklı sonuçlar verebilir.

1.7. Araştırmanın Etik Yönü

Bu çalışma Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Etik Kurulu tarafından 02.10.2023 tarih ve 163/01 no'lu karar ile uygun bulunmuştur. Ayrıca Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'ndan anketin Senirkent MYO öğrencilerine uygulanabilmesi için 13.10.2023 tarih ve 58845 sayılı yazı ile bilimsel çalışma izni alınmıştır. Anketleri doldurmadan önce tüm katılımcılardan, çalışmaya katılmak istediklerine dair onam alınmış ve diğer sorular bu onamdan sonra erişime açılmıştır. Hiçbir katılımcının adı, soyadı, mail adresi, telefonu vs. gibi bilgilerinin alınmayacağı-kaydedilmeyeceği ve sadece verilen yanıtların araştırmada kullanılacağı bildirilmiştir.

2. Bulgular

Çalışmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik bilgilerine ilişkin veriler Tablo 1'de gösterilmiştir. Araştırma anketlerini yanıtlayan öğrencilerin %69,9'u kadın, %30,1'i erkek, %36,8'i 18-19 yaş grubunda, %39,7'si 20-21 yaş grubunda, %23,5'i 21+ yaş grubunda, %50,7'si 1.sınıf öğrencisi, %49,3'ü 2.sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin annesinin eğitim durumlarına bakıldığında; %39,7'sinin ilkökul mezunu, %30,1'inin ortaokul mezunu, %22,8'inin lise mezunu, %7,4'ünün ise üniversite mezunu olduğu anlaşılmaktadır. Babasının eğitim durumunda ise; %30,9'unun ilkökul mezunu, %38,2'sinin ortaokul mezunu, %25'inin lise mezunu, %5,9'unun üniversite mezunu olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %32,4'ünün ailesinin aylık gelir durumu 11.402 TL ve altında, %52,9'unun 11.403-30.000 TL arasında, %14,7'sinin 30.001 TL ve üzerindedir (2023'ün son çeyreğinde Türkiye'de asgari ücret 11.402 TL'dir.).

Tablo 1. Katılımcıların Sosyo-Demografik Bilgilerine İlişkin Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

Değişken	Kategori	f	%
Cinsiyet	Kadın	95	69,9
	Erkek	41	30,1
Yaş grubu	18-19 yaş	50	36,8
	20-21 yaş	54	39,7
	21+ yaş	32	23,5
Sınıf	1.sınıf	69	50,7
	2.sınıf	67	49,3
Anne eğitim durumu	İlkokul	54	39,7
	Ortaokul	41	30,1
	Lise	31	22,8
	Üniversite	10	7,4
Baba eğitim durumu	İlkokul	42	30,9
	Ortaokul	52	38,2
	Lise	34	25,0
	Üniversite	8	5,9
Aile aylık gelir durumu	11.402 TL ve altı	44	32,4
	11.403-30.000 TL	72	52,9
	30.001 TL ve üzeri	20	14,7

Tablo 2 incelendiğinde bireysel yenilikçilik ölçeğindeki kategorilere göre araştırmaya katılan öğrencilerin; %1,5'inin yenilikçi, %25'inin öncü, %64'ünün sorgulayıcı ve %9,6'sının kuşkucu kategorisinde yer aldığı, gelenekçi kategorisinde ise hiç katılımcı olmadığı görülmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların Bireysel Yenilikçilik Kategorilerine İlişkin Frekans ve Yüzdeler Dağılımları

Değişken	Kategori	f	%
Bireysel yenilikçilik	Yenilikçi	2	1,5
	Öncü	34	25,0
	Sorgulayıcı	87	64,0
	Kuşkucu	13	9,6
	Gelenekçi	-	-

Ölçek puanlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler Tablo 3’de verilmektedir. İki ölçek verisinin de analiz için yeterli düzeyde güvenilir olduğu ($\alpha > 0,60$), çarpıklık basıklık değerlerinin de normal dağılım için kabul edilebilir olan -2 ile +2 arasında olduğu tespit edilmiştir (Şimşek, 2018: 112). Tablo incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin bireysel yenilikçiliğe ilişkin değişime direnç düzeyinin orta seviyede; fikir önderliği, risk alma ve deneyime açıklık düzeylerinin orta seviyenin üzerinde olduğu anlaşılmaktadır. Olumlu gelecek beklentilerinin ise orta seviyenin üzerinde olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Ölçek Puanlarına İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Ölçek alt boyutları		$X \pm SS$	α	Çarpıklık	Basıklık
Değişime direnç	136	3,14±0,70	0,77	0,46	0,63
Fikir önderliği	136	3,98±0,58	0,67	-0,05	-0,46
Deneyime açıklık	136	4,12±0,54	0,76	-0,92	1,90
Risk alma	136	3,46±0,90	0,69	-0,16	-0,46
Olumlu gelecek beklentisi	136	4,04±0,68	0,81	-0,62	0,31

X^* : 1,0-1,79: Düşük; 1,80:2,59: Orta Seviyenin Altı, 2,60-3,39: Orta, 2,40-4,19: Orta Üst, 4,20-5,0: Yüksek

Bireysel yenilikçilik ve olumlu gelecek beklentisinin sosyo-demografik değişkenlere göre karşılaştırılmasını içeren analiz sonuçları Tablo 4’de gösterilmiştir. Tablo incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet, yaş grubu, sınıf, anne eğitim durumu ve aile aylık gelir durumlarına göre bireysel yenilikçilik düzeylerinin ve olumlu gelecek beklentilerinin istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı anlaşılmıştır ($p > 0,05$). Baba eğitim durumuna göre, olumlu gelecek beklentilerinin ve bireysel yenilikçiliğe ilişkin risk alma, deneyime açıklık ve fikir önderliği düzeylerinin arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık olmadığı ($p > 0,05$), fakat değişime direnç alt boyutunda ise babası ilköğretim ve üniversite mezunu olanların değişime direnç düzeyinin babası lise mezunu olan öğrencilerden anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu ($p < 0,01$) görülmektedir.

Tablo 4. Bireysel Yenilikçilik ve Olumlu Gelecek Beklentisinin Demografik Değişkenlere Göre Karşılaştırılması

		Değişime Direnç	Fikir Önderliği	Deneyime Açıklık	Risk Alma	Olumlu Gelecek Beklentisi
		X±SS	X±SS	X±SS	X±SS	X±SS
Cinsiyet						
Kadın	95	3,06±0,68	3,95±0,58	4,15±0,48	3,42±0,89	4,07±0,68
Erkek	41	3,31±0,73	4,05±0,57	4,07±0,66	3,56±0,90	3,97±0,70
t/p		t=-1,936 p=,055	t=-,959 p=,055	t=,781 p=,339	t=-,868 p=,387	t=,829 p=,409
Yaş grubu						
18-19 yaş	50	3,21±0,61	3,98±0,61	4,11±0,52	3,41±1,01	4,08±0,70
20-21 yaş	54	3,18±0,77	3,94±0,57	4,10±0,59	3,49±0,89	4,04±0,74
21+ yaş	32	2,95±0,70	4,04±0,54	4,19±0,50	3,48±0,71	3,98±0,56
F/p		F=1,592 p=,207	F=,340 p=,713	F=,355 p=,702	F=,120 p=,897	F=,247 p=,781
Sınıf						
1.sınıf	69	3,07±0,64	3,95±0,60	4,10±0,53	3,43±0,92	4,12±0,71
2.sınıf	67	3,21±0,75	4,00±0,56	4,14±0,55	3,49±0,87	3,96±0,64
t/p		t=-1,169 p=,244	t=-,467 p=,641	t=-,418 p=,676	t=-,422 p=,673	t=1,327 p=,187
Anne eğitim durumu						
İlkokul	54	3,26±0,64	3,93±0,59	4,12±0,51	3,46±0,85	4,05±0,61
Ortaokul	41	3,08±0,77	3,98±0,57	4,11±0,66	3,46±0,92	4,05±0,83
Lise	31	2,91±0,56	4,03±0,57	4,11±0,46	3,26±0,93	3,99±0,63
Üniversite	10	3,44±0,92	4,04±0,62	4,24±0,47	4,05±0,76	4,12±0,60
F/p		F=2,438 p=,067	F=,233 p=,873	F=,170 p=,916	F=2,022 p=,114	F=,111 p=,954
Baba eğitim durumu						
İlkokul	42	3,30±0,58	3,91±0,63	4,08±0,50	3,43±0,91	4,09±0,60
Ortaokul	52	3,16±0,80	3,98±0,54	4,12±0,54	3,46±0,88	4,00±0,76
Lise	34	2,76±0,46	3,95±0,55	4,17±0,45	3,44±0,89	3,98±0,71
Üniversite	8	3,67±0,82	4,40±0,60	4,18±1,03	3,69±1,07	4,28±0,44
F/p		F=6,204 p=,001**	F=1,638 p=,184	F=,213 p=,887	F=,191 p=,902	F=,528 p=,664
Gruplar arası fark		1>3, 3<4				
Aile gelir durumu						
11402 TL ve altı	44	3,04±0,67	3,92±0,62	4,04±0,57	3,42±0,81	3,94±0,74
11403-30000 TL	72	3,15±0,74	3,96±0,53	4,16±0,51	3,48±0,86	4,02±0,64
30001 TL ve üzeri	20	3,29±0,59	4,16±0,64	4,17±0,58	3,48±1,19	4,34±0,66
F/p		F=,935 p=,395	F=1,264 p=,286	F=,758 p=,471	F=,061 p=,940	F=2,496 p=,086

**p<0,01; t: Independent Samples T-Test; F: One Way ANOVA

Bireysel yenilikçilik ve olumlu gelecek beklentisi arasındaki ilişkinin incelenmesine yönelik Pearson korelasyon analizi yapılmış ve bulgular Tablo 5'de gösterilmiştir. Tablo incelendiğinde, bireysel yenilikçiliğe ilişkin değişime direnç düzeyi ile olumlu gelecek beklentisi arasında anlamlı ilişki olmadığı ($p>0,05$), ancak fikir önderliği ($r=,274$; $p<0,01$) ve risk alma ($r=,279$; $p<0,01$) ile olumlu gelecek beklentisi arasında pozitif ve düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu, deneyime açıklık düzeyi ile olumlu gelecek beklentisi arasında pozitif ve orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu ($r=,458$; $p<0,001$) tespit edilmiştir.

Tablo 5. Bireysel Yenilikçilik ve Olumlu Gelecek Beklentisi Arasındaki İlişkinin İncelenmesine Yönelik Pearson Korelasyon Analizi

		1	2	3	4	5
1. Değişime direnç	r	-				
	p					
2. Fikir önderliği	r	,149	-			
	p	,083				
3. Deneyime açıklık	r	,119	,302***	-		
	p	,167	,000			
4. Risk alma	r	,320***	,147	,234**	-	
	p	,000	,087	,006		
5. Olumlu gelecek beklentisi	r	,149	,274**	,458***	,279**	-
	p	,084	,001	,000	,001	

***p<0,001; **p<0,01

Bireysel yenilikçiliğin olumlu gelecek beklentisi üzerindeki etkisinin incelenmesine yönelik çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçları Tablo 6'da gösterilmektedir. Bireysel yenilikçiliğin olumlu gelecek beklentisi üzerinde %23,6 düzeyinde etkisi olduğu ve bu etkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir ($r^2=,236$; $p<0,001$). Alt boyutlar bazında incelendiğinde, değişime direnç ve fikir önderliği alt boyutlarının anlamlı bir etkisi olmadığı, deneyime açıklık ($\beta=,377$; $p<0,001$) ve risk alma ($\beta=,162$; $p<0,05$) alt boyutlarının etkisinin ise anlamlı olduğu anlaşılmıştır.

Tablo 6. Bireysel Yenilikçiliğin Olumlu Gelecek Beklentisi Üzerindeki Etkisinin İncelenmesine Yönelik Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi

Değişken	B	Std. Hata	β	t	p
Sabit	,940	,493		1,908	,059
Değişime direnç	,032	,078	,032	,405	,686
Fikir önderliği	,155	,094	,131	1,651	,101
Deneyime açıklık	,475	,102	,377	4,672	,000***
Risk alma	,123	,062	,162	1,990	,049*

 $r=,508$; $r^2=,236$; $F(4, 131)=11,415$; $p=,000$ ***

***p<0,001; *p<0,05

3. Tartışma

Bireysel yenilikçilik düzeyleri ve olumlu gelecek beklentilerinin incelendiği literatürdeki üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmalar taranmış ve bu bölümde tartışılmıştır. Uslu ve Mansur (2017), Ankara'da Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sağlık Yönetimi bölümünde lisans eğitimi görmekte olan öğrencilerin (n=260) bireysel-sosyal yenilikçilik ve proaktif kişilik özellikleri üzerinde çalışmışlardır. Bireysel yenilikçilik ölçeğinin puanlanmasına bakıldığında; sağlık yönetimi öğrencilerinin gelenekçi olmadıkları ve %40'ının sorgulayıcı özellikte oldukları anlaşılmıştır. Öğrencilerin proaktif kişilik, sosyal yenilikçilik ve bireysel yenilikçilik özelliklerinde, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık saptanamamıştır. Yenilikçi ve öncü kategorisine giren öğrencilerin sosyal yenilikçilik ve proaktif kişilik ortalamaları diğerlerinden daha yüksek bulunmuştur. Çalışmada yer alan sağlık yönetimi öğrencilerinin çoğunluğunun öncü ve sorgulayıcı, çok küçük bir kısmının kuşkucu oldukları anlaşılmıştır. Bu çalışmada ise, öğrencilerin bireysel yenilikçilik ölçeği alt boyutlarından değişime direnç düzeyinin orta seviyede, fikir önderliği, deneyime açıklık ve risk alma düzeylerinin orta seviyenin üzerinde olduğu bulunmuştur. Ayrıca araştırmaya katılan Senirkent MYO öğrencilerinin %1,5'inin yenilikçi, %25'inin öncü, %64'ünün sorgulayıcı, %9,6'sının kuşkucu kategorisinde yer aldığı, gelenekçi kategorisinde ise katılımcı olmadığı görülmektedir. Uslu ve Mansur (2017)'nin araştırmasında da bu çalışma ile benzer şekilde öğrenciler gelenekçi olarak bulunmamış, en çok sorgulayıcı (%40) özellikte olanların bulunduğu tespit edilmiştir.

Bodur (2018) tarafından hemşirelik 4. sınıf öğrencilerini kapsayan çalışmada; katılımcıların yeniliklere karşı sorgulayıcı özelliklere sahip olmalarına karşın yenilikçilik düzeylerinin düşük olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca, öğrencilerin yenilikçilik düzeylerinde artışlar meydana geldikçe, girişimcilik eğilimlerinin olumlu yönde etkileneceği sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada ele alınan olumlu gelecek beklentisinin orta seviyenin üzerinde bulunması ile öğrencilerin yenilikçilik alt boyutlarından orta ve üzeri seviyede puanlar almaları benzeşmektedir. Sorgulayıcı nitelikteki öğrenci sayısının fazlalığı, yenilikçilerin azlığı da örtüşmektedir.

Ertuğ ve Kaya (2017) tarafından, hemşirelik öğrencilerinin bireysel yenilikçilik profilleri ile yenilikçiliğin önündeki engellerin belirlenebilmesi amacıyla yapılan çalışmaya, Ankara'da iki farklı üniversitedeki 277 hemşirelik öğrencisi katılmıştır. Hemşirelik bölümü öğrencilerine göre yenilikçiliğin karşısındaki en öncelikli engelin "Yabancı dil yetersizliği nedeniyle güncel bilgiye etkili bir şekilde ulaşamaması" olduğu anlaşılmıştır. Hemşirelik öğrencilerinin yenilikçilik düzeyinin düşük bulunması da çalışmanın bir başka sonucudur. Ön lisans öğrencilerinde orta ve üzeri seviyede bireysel yenilikçilik düzeylerinin tespit edildiği bu araştırma ile kıyaslandığında, lisans düzeyinde ve yaklaşık 6 sene önce yapılan Ertuğ ve Kaya (2017)'nin araştırma sonuçları ile örtüşmediği anlaşılmaktadır.

Korucu ve Olpak (2015) tarafından yapılan bir diğer çalışmada; Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümü öğrencilerinin bireysel yenilikçilik kategorilerindeki dağılımlarının tespit edilmesi ve farklı değişkenlerle (internet kullanım süresi, kaçınıcı sınıf oldukları, cinsiyet ve internet kullanım tutumları vb.) ilişkileri incelenmiştir. Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde eğitim-öğretime devam eden 292 öğrenciden veri elde edilebilmiştir. Çalışma neticesinde; öğrencilerin bireysel yenilikçilik algılarının sorgulayıcı kategoride bulunduğu, ayrıca sınıf düzeyine göre bireysel yenilikçilik özelliklerinin anlamlı farklılıklar sergilediği tespit edilmiştir. Öğrencilerin bireysel yenilikçilik algı düzeylerinin; haftalık internet kullanım süresine, internet kullanımına yönelik tutumlarına ve cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği de ulaşılan bulgular arasında yer almaktadır. Atatürk Üniversitesi Turizm Fakültesi'nde okuyan öğrencilerinin bireysel yenilikçilik algılarının belirlenmesi ve yenilikçi davranışlar geliştirilmesi için çeşitli önerilerde bulunulması amacıyla Işık ve Türkmen (2016) tarafından yapılan bir diğer çalışmada; 500 öğrencinin bireysel yenilikçilik algıları ile sosyo-demografik özelliklerine bakılmıştır. Öğrencilerin cinsiyetleri ile sadece değişime direnç boyutu arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Fikir önderliği ve değişime direnç alt boyutları ile öğrenim gördükleri bölüm arasında da anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin fikir önderliği boyutu ile daha önce yenilikle alakalı bir sertifika programına katılma durumları arasında anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. 2023 yılında anketleri tamamlanan bu çalışmada ise bireysel yenilikçilik ölçeğinin değişime direnç alt boyutunda babası ilköğretim ve üniversite mezunu olanların değişime direnç düzeyinin babası lise mezunu olanlardan anlamlı düzeyde farklılaştığı ($p < 0,01$) görülmektedir. Farklı üniversitelerde, farklı bölümlerde ve farklı programlarda öğrenim gören öğrencilerin bireysel yenilikçilik algılarının farklı olabileceği kanaatine varılmıştır. Susilawati ve arkadaşları (2021) tarafından yapılan başka bir çalışmada; teknolojik inovasyonun öğrencilerin yükseköğretim kurumlarına olan sadakatini büyük ölçüde açıkladığı sonucuna varılmıştır. Bu nedenle üniversite yetkililerinin, öğrenci bağlılığını ve öğrenci sadakatini artırmak için teknolojik yeniliklerin benimsenmesiyle ilgili politikalar geliştirmeleri gereklidir.

Berg ve arkadaşları tarafından yapılan çalışma sonuçlarına göre; öğrenciler için, yarı zamanlı çalışma deneyimi ile küresel ekonomik durgunluk sonrası kötümser istihdam söylemleri, üniversiteyi iyi bir derece ile bitirmiş olsalar bile gelecekteki kariyer beklentilerini garanti etmediği inancı ağırlık kazanmaktadır (Berg vd., 2017: 1339). Ehtiyar ve arkadaşları (2017) tarafından Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi'nde eğitim-öğretime devam eden 807 öğrenciyle yapılan bir diğer çalışmada ise; üniversite öğrencilerinin geleceğe dair yönelimlerinin psikolojik iyilik hallerini hangi seviyede etkilendiğinin tespit edilmesi hedeflenmiştir. Araştırmaya göre; üniversite öğrencilerinin psikolojik iyilik halleri ile geleceğe yönelik tutum ve olumlu gelecek beklentileri arasında anlamlı bir ilişki olduğu ve olumlu gelecek beklentisinin, iyilik halini daha fazla etkilediği bulunmuştur. Bireysel yenilikçilikleri orta seviye ve üzerinde çıkan SKİ öğrencilerinin de olumlu gelecek beklentilerinin ortalamasının üstünde bulunmuş olmasının bu çalışma ile örtüşmekte olduğu söylenebilir.

Afyon MYO'da öğrenim gören 293 öğrenci ile yapılan bir diğer çalışmada, Tuncer ve Tanaş (2020) mesleki eğitime yönelik tutumları ile gelecek beklentileri arasında pozitif ve anlamlı ilişki bulunduğunu tespit etmişlerdir. Öğrencilerin gelecek beklentilerinin olumlu olmasının, mesleki eğitime yönelik tutumlarını pozitif yönde geliştirebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşın akademik başarı ile gelecek beklentisi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Benzer şekilde, Akdeniz Üniversitesi Manavgat MYO öğrencileri ile Toker ve Kalıpçı (2021) tarafından yapılan bir diğer çalışmada; öğrencilerin benlik saygıları, olumlu gelecek beklentileri ve geleceğe yönelik tutumlarının mutlulukları üzerindeki etkileri tespit edilmiştir. Kaygılı yönelim ile mutluluk arasında negatif anlamlı ilişki, mutluluk ile olumlu gelecek beklentisi arasında ise pozitif anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Manavgat'ta öğrenim gören öğrencilerin mutluluklarındaki temel unsurlarından birinin, kişinin kendini sevmesi ve değer vermesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Mutlu olan öğrencilerin, geleceğe olumlu baktıkları bu araştırma sonuçlarına göre bulunan yenilikçiliğe açık olan öğrencilerin de olumlu gelecek beklentilerinin orta seviyenin üzerinde olması sonuçları birbirini destekler niteliktedir.

8 farklı üniversitenin Spor Bilimleri Fakültelerinde, 423 son sınıf öğrencisi ile Şirin-Deveci, Şirin ve Erdoğan (2023) tarafından yapılan bir başka çalışmada; öğrencilerin belirsizliğe tahammülsüzlük, olumlu gelecek beklentileri ve stresle başa çıkma tarzları araştırılmıştır. Bulgulara göre, belirsizliğe tahammülsüzlük seviyesi azaldıkça stresle başa çıkma tarzlarından etkili yönelim artmakta ve bunun aracılığı ile de olumlu gelecek beklentisinin fazlalaştığı anlaşılmıştır. Şirin-Deveci ve arkadaşlarının yaptıkları çalışma sonuçları da (belirsizliklerin azalmasının öğrencilerin geleceğe umutla bakmalarını sağlaması), SKİ öğrencilerinde farklı yazarlarca geliştirilmiş olan ölçeklerle yapılan bu araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir.

4. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, Bir MYO'da SKİ öğrencilerinin bireysel yenilikçilik algıları ile olumlu gelecek beklentileri arasındaki ilişki analizi yapılmıştır. Farklı üniversite ya da eğitim kurumlarında, farklı zamanlarda yapılan çeşitli anket çalışmaları olsa da bireysel yenilikçilik ve olumlu gelecek beklentisi anketlerini aynı anda uygulamış ve aralarındaki ilişkileri araştırmış üniversite öğrencileri üzerinde yapılan çalışmalara rastlanılamamıştır. Ayrıca, SKİ öğrencilerinin bireysel yenilikçilik ve olumlu gelecek beklentilerini ölçen başka çalışma olmaması da bu araştırmanın özgünlüğüne katkı yapmaktadır. Sağlık yönetimi öğrencilerinde yapılmış, yenilikçilik ile farklı özellikler arasındaki ilişkilerin belirlenmesine yönelik bazı çalışmalar olduğu görülmüştür.

Genç kuşakların, toplumsal sorumluluklarının bilincinde bireyler olmaları ve şahsi geleceklerinin yanında yurdun geleceğiyle alakalı vizyonlarının bulunması gerekmektedir. Kişilerin yaşama dair beklentileri, ileride nasıl kişiler olabilecekleri konusunda ipuçları vermektedir. Bu sebeple, gençlerin gelecek yönelimlerinin incelenmesi, kişisel ve toplumsal beklentilerinin belirlenmesi önem taşımaktadır (Yavuzer vd., 2005: 96). Araştırma sonunda ulaşılan bulgular değerlendirildiğinde, katılımcıların verdikleri yanıtlara göre incelenen ölçekler ve alt boyutları arasında çeşitli ilişkilere rastlanmıştır. Öğrencilerin %69,9'unun kadın, %30,1'inin erkek oldukları, ayrıca %36,8'inin 18-19 yaş grubunda, %39,7'sinin 20-21 yaş grubunda, %23,5'inin ise 21+ yaş grubunda buldukları anlaşılmıştır. Katılımcı öğrencilerin yaklaşık yarısı 1. sınıftadır. Okuldaki anketleri dolduran kadın öğrencilerin sayısının, erkek öğrencilerin 2 katından fazla olması dikkat çekicidir. Kadın öğrencilerin, bilimsel çalışmalara katılım gösterme ihtimallerinin daha yüksek olabileceği anlaşılmaktadır. Öğrencilerin annelerinin eğitim durumlarına bakıldığında; sadece %7,4'ünün ise üniversite mezunu olduğu; babalarının eğitim durumunda ise yalnızca %5,9'unun üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Annelerinin ya da babalarının üniversite mezunu olmaları konusunda oranların oldukça düşük kaldığı görülmektedir. Ayrıca annelerin yüksek öğrenim görme seviyeleri babalardan daha fazladır. Bu durum, gelecekte üniversite mezunu annelerin sayısının artabileceğine işaret olarak kabul edilebilir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %32,4'ünün ailesinin aylık gelir durumu 11.402 TL ve altında, %52,9'unun 11.403-30.000 TL arasında, %14,7'sinin 30.001 TL ve üzerindedir. Araştırmanın yapıldığı 2023 yılının son aylarında 11.402 TL'nin altında (asgari ücret) aylık hane geliri ile üniversitede okuyan öğrenci yüzdesinin

yüksekliği dikkat çekicidir. Bu durum, üniversiteyi kazanmış olsalar dahi çeşitli sebeplerle yarım bırakan, bitiremeyen öğrencilerin fazla olması ile ilişkili olabilir.

Çalışmada; öğrencilerin bireysel yenilikçiliğe ilişkin değişime direnç düzeyinin orta seviyede, fikir önderliği, deneyime açıklık ve risk alma düzeylerinin orta seviyenin üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca aktif eğitim-öğretim hayatına devam etmekte olan katılımcı öğrencilerin olumlu gelecek beklentileri orta seviyenin üzerinde bulunmuştur. Bireysel yenilikçilik ve olumlu gelecek beklentisinin demografik değişkenlere göre karşılaştırılmasını içeren analiz sonuçlarına göre ise; araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet, yaş grubu, sınıf, anne eğitim durumu ve aile aylık gelir durumlarına göre bireysel yenilikçilik düzeylerinin ve olumlu gelecek beklentilerinin istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı anlaşılmıştır ($p>0,05$). Baba eğitim durumuna göre, sadece değişime direnç alt boyutunda babası ilkokul ve üniversite mezunu olan öğrencilerin değişime direnç düzeyinin babası lise mezunu olan öğrencilerden anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu ($p<0,01$) tespit edilmiştir. Bireysel yenilikçilik ölçeğindeki alt boyutlardan yalnızca değişime direnç düzeyi ile olumlu gelecek beklentisi arasında anlamlı ilişki olmadığı ($p>0,05$) anlaşılmıştır. Fikir önderliği ($r=,274$; $p<0,01$) ve risk alma ($r=,279$; $p<0,01$) ile olumlu gelecek beklentisi arasında pozitif ve düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu, deneyime açıklık düzeyi ile olumlu gelecek beklentisi arasında pozitif ve orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu ($r=,458$; $p<0,001$) bulunmuştur. Tecrübe edinmeye açık olan öğrencilerin daha fazla olumlu gelecek beklentisi içerisinde olmaları, kendisine güvenen ve deneyimlemekten korkmayan gençlerin ileride daha yaratıcı hayatlar yaşayabilecekleri konusunda fikir verebilir. Beklenildiği üzere olumlu gelecek beklentisi ile bireysel yenilikçilik algı düzeyleri birbirini destekler niteliktedir.

Öğrenciler eğitim gördükleri üniversiteler tarafından yenilik ve girişimcilikle buluşturabilir (yenilikçi ve girişimci fikirlere ilham verilebilir). İnovasyon ve girişimcilik dersleri optimize edilerek, öğrencilerin girişimciliğe ilişkin bilgi yapısı geliştirilebilir. Ampirik veriler yardımıyla, girişimcilik bilgisinin aktarılmasının üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyeti üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu bilinmektedir. Bu nedenle ders içeriklerinde değişiklikler yapmak, girişimcilikle ilgili kuluçka temelleri oluşturmak, öğrencilerin girişimcilik bilgilerini zenginleştirmek, pratik yeteneklerini geliştirmek ve öğrencilerin girişimcilik serüvenlerinin oluşumunu teşvik etmek gerekmektedir. Girişimcilik kültürü, bireysel girişimci davranışı teşvik eden değerlerin, gerçekçi koşulların, özelliklerin ve sosyal çevrenin toplamıdır. Yüksek öğretim kurumları yeniliği teşvik eden ve başarısızlığı tolere eden iyi bir atmosfer oluşturmalı, üniversite öğrencilerinin girişimci tutumu ve yenilikçi davranışları üzerinde fark ettirmeden olumlu etkiler yapmalı ve üniversite öğrencilerini deneme ve keşfetme cesareti konusunda genel bir fikir birliği oluşturmaya teşvik etmelidir (Wang vd., 2021: 10). Bireysel yenilikçilik düşüncelerinin gençlerin hayat tarzları içerisinde kendisine yer edinmesi, onların girişimciliğe ilgi duymalarına ve kariyer hedeflerini daha etkili bir şekilde belirlemelerine olanak tanıyacaktır. Üniversite öğrencilerinin kendi düşüncelerini, projelerini ve fikirlerini geliştirme çabaları, bireysel yenilikçilik düzeylerini artıracaktır. Genç nesillerdeki bireysel yenilikçilik düzeyinin artması ise olumlu gelecek beklentilerinin yükselmesine önemli bir etki sağlayacaktır. Bu süreç, gençlerin kendi yeteneklerine güvenmelerini, sorunlara yaratıcı çözümler bulmalarını ve risk almaktan çekinmemelerini destekleyici etkileri de beraberinde getirecektir.

Üniversite öğrencilerinin yeniliklere açık, güncel bilgi ve teknolojileri takip eden bireyler olarak eğitim-öğretim hayatlarını tamamlayabilmeleri gelecek beklentileri üzerinde de pozitif etkiler yaratacaktır. Bu süreçlerin, mezuniyetleri sonrasında gençlerin iş dünyasında ve toplumda liderlik-yöneticilik yapabilme durumları üzerinde olumlu yansımaları olabilir. Sürekli değişen dünya şartlarına, teknolojik imkanlara, yeni iş fikirlerine vb. daha kolay uyum sağlayabilen gençler rekabet avantajı elde edebilirler. Kendi potansiyellerini keşfedebilen ve topluma katkıda bulunan genç nüfusun geleceğe dair umut dolu bakış açılara sahip olmaları ve kişisel-toplumsal başarıları artırmaları beklenebilir.

Sonuç olarak, SKİ öğrencilerinin olumlu gelecek beklentileri ile bireysel yenilikçilik düzeylerinin dolaylı ya da direkt olarak, gelecekte verilecek sağlık hizmetlerinin kalitesini de etkileyebileceği düşünülürse, daha donanımlı sağlık profesyonelleri yetiştirebilmek açısından bu alanda yapılan çalışmaların önemi anlaşılacaktır. Bireysel yenilikçiliğin; risk alma, fikir önderliği ve deneyime açıklık alt boyutları ile olumlu gelecek beklentisi arasında pozitif ve orta düzeyde anlamlı ilişki olması gençlerin

yeniliklere açık olmaları, değişime ayak uydurmaları gerektiğini göstermektedir. Araştırmada tespit edilen ilişkilerin, nedensel olup olmadığını belirleyebilmek için boylamsal çalışmalar yapılması tavsiye edilebilir. Ayrıca, çalışmanın değişik üniversitelerde ve daha farklı bölümlerde geniş örneklem gruplarında yapılması, derslerin ya da sınavların yaratıcılığı destekleyiciliklerinin yükseltilmesi (deneyime açıklık ve olumlu gelecek beklentisi arasındaki doğru orantıya dayanılarak), yenilikçilik ve girişimcilik odaklı seçmeli derslerin ve haftalık ders saatlerinin artırılması, genç nesillerin bireysel yenilikçilik ve girişimcilik özelliklerini geliştirmeye yönelik eğitimlerin planlanması önerilmektedir.

Kaynakça

- Akbulut, Y. (2018). *Veri çözümlene teknikleri*, A. Şimşek (Ed.) Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri içinde, Anadolu üniversitesi yayınları, 162-195.
- Berg, T., Bowen, T., Smith, C., & Smith, S. (2017). Visualising the future: Surfacing student perspectives on post-graduation prospects using rich pictures. *Higher Education Research and Development*, 36(7), 1339–1354.
- Bodur, G. (2018). Hemşirelik öğrencilerinin bireysel yenilikçilik (inovasyon) düzeyleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişki. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 5(2), 139–148.
- Ehtiyar, V. R., Ersoy, A., Akgün, A., & Karapınar, E. (2017). Üniversite öğrencilerinin geleceğe yönelik tutum ve olumlu gelecek beklentilerinin psikolojik iyilik halleri üzerindeki etkisi. *Mediterranean Journal of Humanities*, 7(2), 251–262.
- Ertuğ, N., & Kaya, H. (2017). Hemşirelik öğrencilerinin bireysel yenilikçilik profilleri ve yenilikçiliğin önündeki engellerin incelenmesi. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 14(3), 192–197.
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*, 17.0 update (10a ed.), Boston: Pearson.
- Hurt, H. Thomas, Joseph, Katherine, Cook, Chester D., (1977) Scales for the measurement of innovativeness, *Human Communication Research*, Volume 4, Issue 1, September, 58–65.
- Işık, C., & Türkmendağ, T. (2016). Atatürk Üniversitesi Turizm Fakültesi öğrencilerinin bireysel yenilikçilik algılarının belirlenmesi. *Turizm Fakültesi Dergisi*, (January), (1), 70–99.
- İmamoğlu, E. O., & Güler-Edwards, A. (2007). Geleceğe ilişkin yönelimlerde benlik tipine bağlı farklılıklar. *Türk Psikoloji Dergisi*, 22(60), 115–132.
- Kılıçer, K., & Odabaşı, H. F. (2010). Bireysel yenilikçilik ölçeği (BYÖ): Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Hacettepe Eğitim Dergisi*, (38), 150–164.
- Korucu, A. T., & Olpak, Y. Z. (2015). Öğretmen adaylarının bireysel yenilikçilik özelliklerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 5(1), 111-123.
- Mamani-Benito, O., Carranza Esteban, R. F., Caycho-Rodríguez, T., Castillo-Blanco, R., Tito-Betancur, M., Alfaro Vásquez, R., & Ruiz Mamani, P. G. (2023). The influence of self-esteem, depression, and life satisfaction on the future expectations of Peruvian university students. In *Frontiers in Education* (Vol. 8). Frontiers Media SA, 1-7.
- Rogers, E. M. (1983). *Diffusion of Innovations*. The Free Press (3rd edition). New York, USA.
- Şimşek, A. (2018). *Evren ve örneklem*, A. Şimşek (Ed.) Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri içinde, Anadolu üniversitesi yayınları, 108-133.
- Susilawati, E., Khaira, I., & Pratama, I. (2021). Antecedents to student loyalty in Indonesian higher education institutions: *The Mediating Role of Technology Innovation*. 21(3), 40-56.

- Şirin-Deveci, H., Şirin, E. F., & Erdoğan, A. (2023). Belirsizliğe tahammülsüzlük ve olumlu gelecek beklentisi arasında stresle başa çıkma tarzının aracı rolü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 28(2), 122-134.
- Toker, B., & Kalıpçı, M. B. (2021). Benlik saygısı, olumlu gelecek beklentisi ve geleceğe yönelik tutumun mutluluk üzerindeki etkisi: Meslek Yüksekokulu öğrencileri üzerinde bir uygulama. *Yükseköğretim Dergisi*, 11(2), 473-484.
- Tuncer, M., & Tanaş, R. (2020). Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin mesleki eğitime yönelik tutumları ve gelecek beklentileri arasındaki ilişki. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(76), 1691-1707.
- Uslu, D., & Mansur, F. (2017). Sağlık yönetici adaylarının bireysel-sosyal yenilikçilik ve proaktiflik özelliklerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (Special Issue), 52-69.
- Wang, Q., Sun, Z., & Wu, C. (2021). The impact of university innovation and entrepreneurship education on entrepreneurial intention from the perspective of educational psychology. *Frontiers in Psychology*, 12, 1-13.
- Yavuzer, H., Demir, İ., Meşeci, F., & Sertelin, Ç. (2005). Günümüz gençliğinin gelecek beklentileri. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 93-103.
- Yıldız, S. (2017). Sosyal bilimlerde örnekleme sorunu: Nicel ve nitel paradigmalardan örnekleme kuramına bütüncül bir bakış. *Kesit Akademi Dergisi*, (11), 421-442.
- Yi, M. Y., Fiedler, K. D., & Park, J. S. (2006). Understanding the role of individual innovativeness in the acceptance of IT-based innovations: Comparative analyses of models and measures. *Decision Sciences*, 37(3), 393-426.

Extended Abstract

Health services are provided by health institutions, which have to continue their activities in a more complex structure due to their various characteristics that differ from different sectors. The management of these institutions by qualified health professionals is considered as a right step in the effective use of scarce resources of countries. Students who receive associate degree education at the level of Health Institutions Management (HIM) will be included in the health army by being employed in various positions in health institutions in their professional lives. Students who will serve as health personnel in the future have competencies that they will need while performing their duties. These include; identifying the challenges they face, following the technology in domestic and international researches specific to the field, establishing technology-based operating models, leading change, and being open to innovative ideas (Uslu & Mansur, 2017: 54). The ability of students enrolled in associate degree programs of universities and actively continuing their education and training to work successfully in health institutions and to progress in this field depends on their investment in their personal development as well as their professional training. Students who are open-minded towards innovations, who can use technological changes effectively in planning their future and who are open to learning will be more likely to be in good positions in the future.

The study was designed as a relational survey model, which is among the general survey models within quantitative research methods. It is also a correlational research. Correlational research is a type of research that involves examining the relationships between variables. In this study model, the direction of the relationship (negative or positive) between at least 2 or more dependent variables is determined (Akbulut, 2018: 182). The population of the study consists of the students of Isparta University of Applied Sciences, Senirkent Vocational School, Department of Management and Organization, HIM program (1st and 2nd classes). No sample selection was made and it was tried to reach the whole population. When the students who dropped out of school for various reasons or did not attend the courses were excluded from these students, 173 students who continued formal education and courses remained. According to the formula for sample calculation in cases where the population is known (Nachmias & Nachmias, 2017; as cited in Yıldız, 2017: 433), it was concluded that it was sufficient to include 119 people in the study at 95% confidence level and 5% margin of error in a study population of 173 people. For the questionnaires, a total of 136 students could be reached among these students, providing the required size. The rate of the sample representing the population is 78.6%. Participation in the study is voluntary. After providing information about the study, all students who were willing to participate in the survey were included in the sample.

Young generations need to be individuals who are aware of their social responsibilities and have a vision for the future of the country as well as their personal future. People's expectations about life give clues about the kind of people they will be in the future. For this reason, it is important to examine the future orientations of young people and to determine their personal and social expectations (Yavuzer et al., 2005: 96). When the findings obtained at the end of the research are evaluated, various relationships were found between the scales and sub-dimensions analyzed according to the answers given by the participants. It was found that 69.9% of the students were female, 30.1% were male, and 36.8% were in the 18-19 age group, 39.7% in the 20-21 age group, and 23.5% in the 21+ age group. Approximately half of the participating students were in the first grade. It is noteworthy that the number of female students who completed the questionnaires at the school was more than twice as high as the number of male students. It is understood that female students may be more likely to participate in scientific studies. When we look at the educational status of the students' mothers, it is seen that only 7.4% of them are university graduates, while only 5.9% of their fathers are university graduates. The monthly income of the families of 32.4% of the students participating in the research is 11,402 TL and below, 52.9% between 11,403-30,000 TL, and 14.7% 30,001 TL and above. The high percentage of students studying at university with a monthly household income below 11,402 TL (minimum wage) in the last months of 2023 is striking. This situation may be related to the high number of students who dropped out or did not finish their studies for various reasons, even if they were admitted to university. In the study, it was determined that the level of resistance to change related to individual innovativeness of the students was at the medium level, while the levels of opinion leadership, openness to experience and risk-taking were above the medium level. In addition, the positive future expectations of the participant students who continue their active education life were found to be above the medium level.

In conclusion, considering that positive future expectations and individual innovativeness levels of HIM students may indirectly or directly affect the quality of health services to be provided in the future, the importance of studies in this field will be understood in order to train better equipped health professionals. The fact that there is a positive and moderately significant relationship between the sub-dimensions of individual innovativeness such as risk-taking, thought leadership and openness to experience and positive future expectation shows that young

people should be open to innovations and keep up with change. It may be advisable to conduct longitudinal studies to determine whether the relationships identified in the study are causal or not. In addition, it is recommended that the study should be conducted in different universities and in different departments with larger sample groups, the supportiveness of courses or exams to creativity should be increased, elective courses and weekly course hours focused on innovation and entrepreneurship should be increased, and trainings should be planned to improve the individual innovation and entrepreneurship characteristics of young generations.